VIIKONVAIHDE

PERJANTAIVIERAS

Ruotsin kielen asema koulussa

Vapaa kielivalinta ry on organisoinut kansalaisaloitteen ruotsin kielen aseman valinnaisuudesta. Aloite tulee syksyllä eduskunnan käsittelyyn.

Suhtautuminen ruotsin kielen opiskeluun on ikuisuusaihe, josta keskustellaan noin viiden vuoden välein. Kannanotoissa on paljon tiedostamatonta monikerroksisuutta. Oma tulkintani on, että tämäkin näennäisesti valinnanvapauteen tukeutuva aloite on todellisuudessa vahvasti ruotsin kielen vastainen.

Ruotsin kieli kuuluu Suomeen. Joka tätä ei tunne, ei tunne Suomea eikä Suomen historiaa. Ruotsia on täällä puhuttu 3 000 vuotta. Siis siitä asti, kun Gotlannista tuli pronssikautisia maanviljelijöitä Länsi-Suomeen. Sitä perua ovat sekä Aurajoen että Eurajoen nimet. Tuosta ajasta lähtien ruotsi on vaikuttanut Suomen kielen sanastoon ja kielioppiin.

Ruotsia puhuva väestö Suomessa ei ole valloittajien jälkeläisiä vaan yksi osa kansakuntaa.

Valtiolla on kaksi kieltä

Oli Suomen onni, että tulimme historian voimatasapainojen heilahdellessa osaksi Ruotsin valtiota.

Itäinen vaihtoehto tai maan pirstoutuminen eri valtioiden kulmamaakunniksi tarkoittaisi, ettei Suomessa puhuttaisi eikä kirjoitettaisi suomea. Suomen maakuntakäräjiin perustuva itsehallinto oli alkuaankin samaa kuin Ruotsissa ja saattoi 1100-luvun jälkeen jatkua osana Ruotsin valtakuntaa.

Nykyisen Suomen valtion synnyssä oli kaksi vahvaa elementtiä. Toinen oli ruotsia puhuva yläluokka, joka fennomanian puitteissa vaihtoi kotikielensä suomeksi ja työskenteli maan itsenäisyyden puolesta. Toinen elementti oli laajan maaseudun talonpoikainen väestö, joka koulutti lapsensa tasavaltaisen valtion rakentajiksi.

Jos kielivalinnan nimissä peruskoulun ruotsin kielestä tulisi valinnainen, se tarkoittaisi, että sen jälkeen valtion viroissa ja muilla korkeilla paikoilla työskentelisi vain ruotsinkielisten, kaksikielisten ja akateemisesti sivistyneitten eteläsuomalaisten kaupunkilaisperheiden kasvatteja.

Tämä sama suuri sisämaan suomalaisväestö, jonka kielelliseen alemmuudentuntoon keskusteluissa vedotaan, syrjäyttäisi itse itsensä korkeimmasta valtionhallinnosta.

”Pakkoruotsi” on herjapuhetta

Englanti on tällä hetkellä kansainvälisen kanssakäymisen yhteinen kieli. Ja venäjää voi Itä-Suomessa opiskella juuri siten kuin haluaa ja ymmärtää. Kunnat voivat järjestää opetusta ilman lainmuutoksia. Ruotsi ja venäjä eivät ole edes Itä-Suomessa vaihtoehtoisia tai toistensa esteitä.

Mitä nuorempina lapset oppivat eri kieliä, sen helpompaa se heille on.

Kannattaa ajatella myös ruotsia äidinkielenään puhuvien oikeuksia. Heillä on perustuslain ja oikeudentunnon pohjalta oikeus tulla tärkeissä asioissa ymmärretyksi omalla kielellään. Tämänkö lähtökohdan sortovuodet läpi elänyt kansakunta kieltäisi jäseniltään?

Ruotsinkielisten pelot kielensä katoamisesta ymmärtää, sillä sadassa vuodessa ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on pudonnut kolmella prosenttiyksiköllä.

Joka kerta kun lehtiotsikot tai yleisönosastot puhuvat ”pakkoruotsista”, puhuja on luopunut sivistyneestä kansalaisuudesta ja asettunut propagandan äänitorveksi. ”Pakkoruotsi” on herjaustermi, joka osoittaa, ettei kannanottaja tajua pohdittavan asian perusasetelmaa.

JUHA KUISMA on kylien liiketoiminta-asiamies.

KASVIMAAN KERTOMUKSIA

Kurkku oli keisarin herkku

Kurkku on kotoisin Intiasta. Sen villiä lähisukulaista kasvaa sekä Himalajan etelärinteillä että Intian eteläosissa. Sieltä kurkku levisi Kiinaan, joka nykyisin on ylivoimaisesti maailman suurin kurkuntuottaja.

Lähi-idässä kurkuntaimet rönsyilivät viimeistään seitsemännellä vuosisadalla ennen ajanlaskun alkua. Historioitsija Pliniuksen mukaan Rooman keisari Tiberius piti kovasti kurkusta. Hänellä tuli olla kurkkua ruokapöydässä kesät talvet. Pahantuulisen ja erakoituneen keisarin talvikurkut kasvatettiin alkeellisissa kasvihuoneissa.

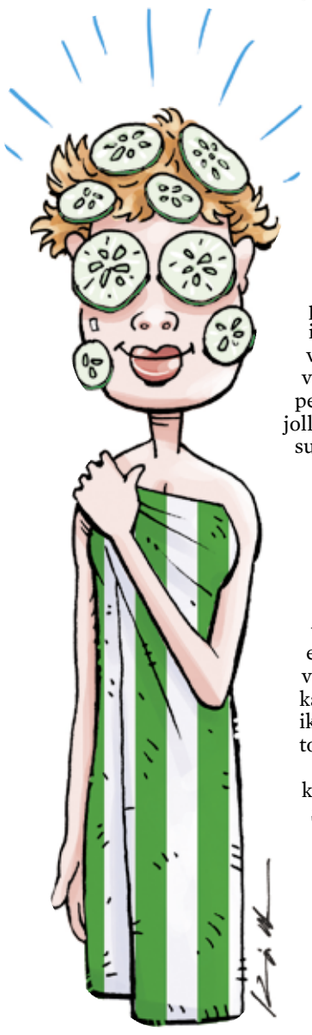

Euroopassa kurkkuperinne mielletään itäiseksi. Eikä ihme, sillä venäläiset jos ketkä taitavat maitohappokäymiseen perustuvan säilönnän, jolla saadaan hapankaalia ja suolakurkkua.

Meillä kurkkua on kasvatettu vuosisatoja, mutta vasta sotien jälkeen sen viljely yleistyi. Perinteisesti kurkusta on tehty salaattia, jossa ohuet kurkkuviipaleet maustetaan suolalla, sokerilla, etikalla ja tillillä. Kurkkua voi myös grillata tai käyttää kasvissosekeittoihin. Niin ikään kylmää kurkkukeittoa kannattaa kokeilla.

Sijansa kurkulla on kauneudenhoidossakin. Silmäpussit kaikkoavat ja kasvojen iho virkistyy, kun naaman päällystää varttitunniksi kurkunviipaleilla. Lisäksi kurkun sanotaan edistävän hiustenkasvua ja vahvistavan kynsiä.

TOPI LINJAMA

Kesäpossut vaihtuneet lemmikkieläimiin

Entistä useampi nuori haluaa kokeilla siipiään 4H-yrittäjänä niin kaupungissa kuin maaseudullakin. Kesäpossut ja lahjavasikat ovat pitkälti vaihtuneet lemmikkieläinten hoitopalveluihin.

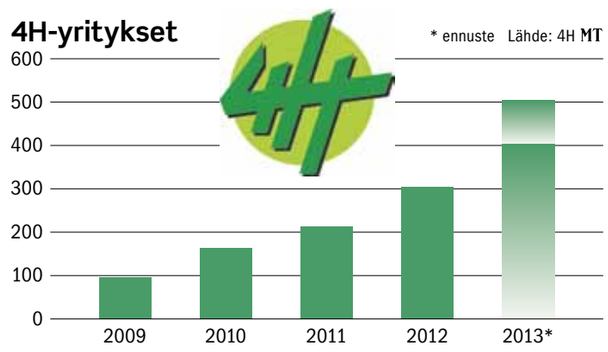

Kasvatus yrittäjyyteen on kokenut 4H-järjestössä melkoisen muodonmuutoksen. Nykyaikaan istuva yritysmalli lanseerattiin viitisen vuotta sitten, 4H-liiton toimitusjohtaja **Seppo Hassinen** kertoo.

4H-yrittäjä toimii pitkälti samoin pelisäännöin kuin muutkin yrittäjät.

”Työelämässä ei ole erikseen nuorten sarjaa, lainsäädäntö on sama kaikille. Siksi yritysmallin kehittelyssä on haluttu olla aika tarkkoja.”

Hankkeen päärahoittajana on toiminut alusta lähtien Yksityisyrittäjäin säätiö.

Monia toimialoja

Yritysten lukumäärä on kasvanut vauhdikkaasti, 30–40 prosentin vuositahdilla. Kun vuonna 2009 yrittäjiä oli koko maassa vajaat sata, viime vuonna heitä oli jo yli 300.

Tänä vuonna perustetaan 100–200 uutta 4H-yritystä, Hassinen ennakoi.

Yritysten toimialoja ei ole kattavasti tilastoitu, mutta verkossa toimiva yritystori kuvaa tilannetta. Sinne ilmoittautuneista yrittäjistä moni on erikoistunut kotipalveluun, vanhusten auttamiseen, lastenhoitoon tai lemmikkien hoitoon.

Joukossa on maahantuontifirmoja, kesäkahvilan ja kioskin pitäjiä, käsityöyrittäjiä ja graafisen suunnittelun taitajia.

Entistä useampi 4H-yrittäjä toimii kaupungissa tai taajamassa. Maalla voi vielä valita kaupungista poikkeavan yrittämisen saran ja erikoistua esimerkiksi taimikonhoitopalveluihin.

Mukana muutoksessa

Ennen vanhaan yrittämistä harjoiteltiin tyypillisesti maatilalla. Nuoret kasvattivat kesäpossuja tai tuottivat vihanneksia kerhopalstalla.

4H-järjestö on kaupunkilaistunut samaa tahtia yhteiskunnan muutoksen kanssa. Tässä se eroaa edukseen monista eurooppalaisista sisarjärjestöistä.

”Ne ovat jääneet esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa maaseutujärjestöiksi, joiden jäsenmäärä ja suhteellinen merkitys yhteiskunnassa on ehkä kymmenen prosenttia siitä, mitä meillä on”, Hassinen sanoo.

Maaseudulla on kuitenkin edelleen tärkeä merkitys Suomen 4H-toiminnassa, hän korostaa.

Valtavirtana palkkatyö

Yrittäjämäistä asennetta halutaan Hassisen mukaan opettaa nuorille, olivatpa he töissä omassa yrityksessä tai toisen palveluksessa.

”Varmasti se valtavirta nuorten keskuudessa ja koko yhteiskunnassa on työllistyminen toisen palvelukseen.”

Järjestön kautta työllistyi viime vuonna noin 8 500 nuorta, mikä edustaa järjestön historiassa huippulukuja.

”Kun Suomessa elettiin 1990-luvun alun lamaa, meidän organisaatiomme oppi työllistämään. Nämä opit kantavat edelleen.”

Valmiutta nuorten työllistämiseen olisi Hassisen mukaan selvästi nykyistä enemmän, mikäli yhteiskunnan tukea saataisiin matalan kynnyksen työpaikkojen luomiseen. Järjestö haluaa tarjota ratkaisuja nuorisotakuun toteutukseen.

”Me olisimme valmiita työllistämään tuhansia nuoria omassa organisaatiossamme. He voisivat tehdä nuorisotyötä 4H-yhdistyksissä, vetää kerhoja ja kouluttaa muita nuoria.”

TARJA HALLA

4H-JÄRJESTÖ

Harjaannusta ja hyvinvointia

4H-järjestön arvopohjasta kertoo neljä H-kirjainta. Ne muodostuvat sanoista harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi.
Omaa yritystä pyöritti viime vuonna yli 300 4H-nuorta.
Järjestön kautta työllistyi noin 8 500 alle 29-vuotiasta.
Ajokortti työelämään -kursseja järjestetään yhteistyössä koulujen kanssa. Kurssin on tähän mennessä suorittanut 20 000 nuorta.
Järjestöön kuuluu lähes 70 000 jäsentä. 4H-yhdistyksiä on 245.
4H-liiton hallitus ja valtuuskunta edustavat monipuolisesti suomalaista yhteiskuntaa ja sen poliittista kirjoa.

KARI SALONEN

Sanna Korhonen hoitaa asiakkaiden lemmikkieläimiä Salon petsitterien 4H-yrittäjänä. Talutushihnassa oma lemmikki, valkoinenpaimenkoira Chiro.

Duunirinki yhdistää saman alan 4H-yrittäjiä

SALO (MT)
Salon 4H-yhdistys on ryhtynyt kokoamaan samasta alasta kiinnostuneita nuoria yrittäjiksi duunirinkeihin. Ensimmäisenä oman rinkinsä perusti huhtikuussa kuusi lemmikkieläinten hoidosta innostunutta nuorta.

Salon petsitterit aloitti heti palvelujen aktiivisen markkinoinnin. Mediassa saatiin näkyvyyttä, kun nuoret pitivät oman lehdistötilaisuuden.

Nuorten itse suunnittelemat kotisivut, facebook, käyntikortit, julisteet ja hupparit tekevät osaltaan palvelua tunnetuksi.

Kurssien kautta

Palveluja ei lähdetty tarjoamaan kylmiltään. Petsitterit kävivät sekä 4H-yrityskurssin että lemmikkieläinten hoitoon opastavan kurssin, toiminnanjohtaja **Janina Mäkinen** kertoo.

Yhdistyksen toimistolla opeteltiin yksi jos toinenkin rupeama yrityksen kirjanpitoa ja muita paperihommia.

Sanna Korhonen, 16, löysi jo alkukesästä paljon asiakkaita.

”Kaikki työt ovat olleet tosi kivoja. Mulla oli esimerkiksi pieni yorkshirenterrieri viikon kotona hoidossa. Se nukkui mun vieressä. Omistaja oli tosi tyytyväinen, kun vielä leikkasin koiran kynnet.”

Sanna on ehtinyt hoitaa koirien lisäksi lampaita ja kaneja. Hän vetää myös yhdessä toisen 4H-yrittäjän kanssa lemmikkikerhoa.

Kotonakin on monta lemmikkiä: kaksi koiraa, kuusi marsua, viisi kanaa, kukko ja akaattikotiloita.

Linda Lönnqvist (vas.) ja Suvi-Tuulia Turunen tarjoavat lastenhoitopalveluja. 4H-yrittäjien duunirinkinä toimii Salon babysitterit.

Duuniringin yrittäjä opiskelee Turun normaalikoulun kansainvälisellä linjalla..”Olen vähän miettinyt, että oma yritys voisi olla vaihtoehto tulevaisuudessa.”

Lapsia ja lemmikkejä

Jonna Heikkinen, 17, toimii duuniringin yhteyshenkilönä, jolle palveluja hakeva asiakas voi soittaa. Hän hoitaa lemmikkien ohella myös lapsia ja kuuluu myös Salon babysitterien duunirinkiin. Tämä kolmen nuoren rinki on vasta aloittelemassa toimintaansa.

”Olen tosi kiinnostunut yrittämisestä”, rakennusten pintakäsittelyä opiskeleva Jonna kertoo. ”Todennäköisesti ryhdyn tekemään myöhemmin maalarin töitä yrittäjäpohjalta.”

Jonna liittyi 4H-yhdistykseen kolmisen vuotta sitten, kun hän innostui kerhonvetäjän koulutuksesta. Moni muu 4H-yrittäjä hankki jäsenyyden vasta yrittäjäkurssien myötä.

Apua saa aikuisilta

4H-yrittäjien ei tarvitse ratkoa ongelmia yksin eikä edes ringin voimin. Apua saa 4H-yhdistykseltä sekä tukihenkilöiltä. Jokaisella ringin yrittäjällä on vapaaehtoinen aikuinen yritysohjaajana.

Avun tarvetta on jo ilmennyt. ”Kysyin neuvoa tukihenkilöltä, kun asiakkaan koiralla oli kauhea eroahdistus. Se tuhosi kaikkea mahdollista, kun omistajat eivät olleet paikalla”, Sanna Korhonen kertoo.

Petsitterit ovat mielestään pärjänneet mainiosti lemmikkien hoitajina. ”Kaikki on mennyt tosi hyvin”, kehuu ringin nuorin, 13-vuotias **Katariina Willberg**.

Työstä tienaa ainakin taskurahat ja ennen kaikkea hyvän mielen. ”On tosi kiva, kun saa tavata paljon erilaisia ihmisiä. Koiratkin ovat kaikki omia persoonia”, **Lenita Mullonen**, 18, tiivistää.

Duunirinkien perustamisesta vastaavat Salon 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja Janina Mäkinen (vas.) ja hanketyöntekijä Anna Laakkonen.

Lisää duunirinkejä on luvassa. Hankkeen tavoitteena on perustaa kaikkiaan kymmenen duunirinkiä ensi vuoden loppuun mennessä, Mäkinen kertoo. Uusia mahdollisuuksia esitellään syksyn mittaan paikkakunnan kouluissa.

TARJA HALLA